

Regeringskansliet
Klimat- och näringslivsdepartementet
Enheten för branschernas konkurrenskraft
kn.remissvar@regeringskansliet

Yttrande över remissen Nya samverkansformer, modern byggnads- och reparationsberedskap, SOU 2025:68

Diarienummer: KN2025/01284

Bakgrund

Lidköpings kommun har genom remiss beretts tillfälle att yttra sig över rubricerad remiss.

Utredningens övergripande syfte

Utredningen syftar till att stärka Sveriges försörjningsberedskap genom nya samverkansformer mellan offentliga och privata aktörer, med särskild inriktning inom området byggnads- och reparationsberedskapen. Utredningen tar hänsyn till Sveriges Nato-medlemskap, klimatförändringar samt lärdomar från kriser som pandemin och kriget i Ukraina.

Kommunens roll i byggnads- och reparationsberedskap

Lidköpings kommun ser positivt på att kommunerna föreslås få ökade resurser och ansvar för att kunna reparera och bygga infrastruktur vid kriser och under höjd beredskap. Det noteras särskilt att, då Lidköpings kommun är en kommun som bedöms ha tydliga mål vid höjd beredskap, är det angeläget med att snabbt kunna återställa raserade byggnader och annan infrastruktur. I sammanhanget noteras att normalt endast förfogar över handredskap och inte tyngre utrustning för undsättning i raserade byggnader och liknande.

För att kommunerna ska kunna hantera detta arbete lokalt lämnar utredningen förslag om inrättande av ca 293 nya heltidstjänster. Lidköpings kommun ser vidare positivt på att kommunerna ska samverka med regioner, länsstyrelser och andra centrala myndigheter som Boverket, Sveriges geologisk undersökning (SGU) och Tillväxtverket.

Samverkan med privata aktörer

Utredningen framhåller att kommuner ska delta i F-avtal (försörjningsberedskapsavtal) med företag för att säkra tillgången till kritiska varor och tjänster. Försörjningsberedskapen är en fråga som aktualiserats i arbetet med Lidköpings kommuns arbete inför civilt försvar och höjd beredskap, varför kommunen ser positivt på tillskapandet av och medverkan i arbetet med F-avtal.

Nya organisation – BRB-kansli

Utredningen föreslår att ett nytt kansli för byggnads- och reparationsberedskap inrättas under Tillväxtverket. Inrättandet av kansliet bedöms komma att ge kommunerna stöd i planering, utbildning och övning, vilket bedöms positivt bidra till förmågan att planera inför och hantera en kris- eller krigssituation.

Civilplikt och maskinregister

I utredningen föreslås att Boverket ska ges uppgiften att utreda behovet av civilplikt inom byggnadsberedskap för att säkerställa personalförsörjningen under höjd beredskap. Utredningen anger inte närmare hur civilplikten ska nyttjas, men säkerställandet av en tillgänglig personalorganisation för att utföra uppgifter inom byggnads- och reparationsberedskapen under hela hotskalan får anses som positivt. Detsamma gäller för förslaget att inrätta ett maskinregister för att kartlägga tillgången till arbetsmaskiner i kommuner och hos företag.

Finansiering

Ovan redovisade förslag bedöms av utredningen medföra ökade kostnader. Utredningen föreslår dock att dessa ska täckas genom generella statsbidrag inom ramen för statens ansvar för långsiktig finansiering av civilt försvar och beredskap. Lidköpings kommun ser positivt på att kostnader täcks genom statsbidrag då åtgärder för hantering av nationella beredskapsåtgärder är en uppgift för staten och som inte bör belasta kommunerna olika beroende på kommunerna olika struktur, riskbild och hotbild i händelse av höjd beredskap.

Lagförslag som påverkar kommunerna

En ny lag föreslås om försörjningsberedskap. Lagens syfte är att ge staten rätt att kräva insatser från företag och kommuner. Vidare föreslås ändringar i lagen om totalförsvarsplanering och i upphandlingslagstiftningen för att tydligare inkludera beredskapsaspekter. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap föreslås få ansvaret för registerhållning av F-avtal samt för att ge stöd vid prioritering under störningar.

Lidköpings kommun ser positivt på statens utvidgade befogenheter, men anför i sammanhanget att tillkommande uppgifter som medför utökade kostnader för kommunerna ska finansieras i sin helhet genom statsbidrag.

Internationella aspekter

Sverige ska uppfylla NATO:s mål för resiliens, vilket även inkluderar lokal förmåga att hantera infrastrukturfrågor som elförsörjning, vattenförsörjning kommunikation och transporter.

Omedelbara åtgärder

Kommunerna kan redan nu börja kartlägga behov av och resurser för byggnads- och reparationsberedskap. Det noteras i sammanhanget att, i de fall kommunala verksamheter organiserats i form av förbund och/eller bolag, dessa bör involveras i kartläggningen.

I arbetet med identifiering av kritiska samhällsfunktioner bör redan nu ett arbete med identifiering av möjliga samarbetsföretag ske (inklusive möjligheterna att ingå F-avtal).

Sammanfattning

Lidköpings kommun ser i allt väsentligt positivt på de förslag som utredningen redovisar såsom angelägna delar i pågående arbeten med höjande av den samlade totalförsvarsberedskapen, men anför samtidigt att tillkommande beredskapsåtgärder för en kommun utifrån förslagen ska finansieras genom statsbidrag.

Oscar Svantesson
säkerhetschef

Hans Ingbert
säkerhetssamordnare